

Vasile Goldish Western University, Arad
Faculty of Medicine, Pharmacy and Dentistry

International scientific and practical conference

**TODAY'S PROBLEMS IN MEDICINE,
PHARMACY AND DENTISTRY**

December 17-18, 2020

Romania, Arad

International scientific and practical conference “Today’s problems in medicine, pharmacy and dentistry” : Conference proceedings, December 17-18, 2020. Arad: 276 pages.

Editorial board:

S.L. Dr. Lile Ioana – decan

Conf.Univ.Dr. Freiman Paul – presedinte Senat UVVG

Sef lucrari dr. Hossu Tiberiu – director departament

Sef lucrari dr. Marian Diana – prodecan

Asist. univ. dr. Gag Otilia

Publisher:

.....
CONTENTS

КОНЦЕНТРАЦІЯ ІЛ-17А та ІЛ-2 У КРОВІ ХВОРИХ ІЗ ГНІЗДОВОЮ АЛОПЕЦІЄЮ ДО ТА ПІСЛЯ ЛІКУВАННЯ БЕТАМЕТАЗОНОМ
Альджабалі М. А. 10

ОСОБЛИВОСТІ ДОГОСПІТАЛЬНОГО ЕТАПУ НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОСТРАЖДАЛИМ ІЗ ПОЄДНАНОЮ ТРАВМОЮ ОПОРНО-РУХОВОЇ СИСТЕМИ
Бадіон Ю. О. 12

THE DYSFUNCTION OF HUMORAL IMMUNITY FACTORS AMONG PERIODONTAL DISEASES AND CHRONIC TONSILLITIS
Basista A.S. 15

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНИХ МЕХАНІЗМІВ ПРОЯВІВ САМОРУЙНІВНОЇ ПОВЕДІНКИ У ПАЦІЄНТІВ З ПСИХОТИЧНИМИ РОЗЛАДАМИ ШИЗОФРЕНІЧНОГО СПЕКТРУ
Башинський О.О. 17

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ КІНЕЗИТЕРАПІЇ ПАЦІЄНТАМ ПІСЛЯ ЕНДОПРОТЕЗУВАННЯ ПЛЕЧОВОГО СУГЛОБУ У ВІДДАЛЕНОМУ ПІСЛЯОПЕРАЦІЙНОМУ ПЕРІОДІ
Баяндіна О.І., Ячник С.П., Кравченко В.Г., Барабаш С.В. 22

ОЦІНЮВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ЗДАТНОСТІ ВЕРХНЬОЇ КІНЦІВКИ У ХВОРИХ З ПОСТІММОБІЛІЗАЦІЙНОЮ КОМПРЕСІЙНОЮ НЕЙРОПАТІЄЮ СЕРЕДИННОГО НЕРВА ВНАСЛІДОК ПЕРЕЛОМУ КІСТОК ПЕРЕДПЛІЧЧЯ В ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ
Бирчак В. М. 26

АНАТОМО - ФІЗІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЖУВАЛЬНОГО АПАРАТУ ПРИ ПОВНІЙ ВТРАТІ ЗУБІВ У ЛЮДЕЙ СТАРЕЧОГО ВІКУ
Богатирьова Д.І. 31

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД У ВИКЛАДАННІ ПАРАЗИТОЛОГІЇ НА ДОДИПЛОМНОМУ ТА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ
Бодня І.П. 34

ПАЦІЄНТИ ВИСОКОГО СЕРЦЕВО-СУДИННОГО РИЗИКУ У ПРАКТИЦІ СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ
Боюка О.Ю. 37

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ Власова О.В.....	41
ОЦІНКА РОЗВИТКУ ВЕРХНЬОЇ ТА НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ ЗА ЦЕФАЛОМЕТРИЧНИМИ ПОКАЗНИКАМИ У ПАЦІЄНТІВ З ДИСФУНКЦІЄЮ СКРОНЕВО-НИЖНЬОЩЕЛЕПНОГО СУГЛОБУ Вовк В.В., Неспрядько В.П.	43
МЕТОДИКА ОЦІНКИ СТУПЕНЮ ПІСЛЯОПЕРАЦІЙНОГО НАБРЯКУ МОШОНКИ Гаврилюк А. В., Коноплицький В. С.	47
CHILDREN'S ORAL HEALTH DURING THE COVID-19 EPIDEMIC Halchuk K.L.....	50
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПЕДІАТРІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Гриневич І. В.	52
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ/СНІДУ У ХВОРИХ НА ВПЕРШЕ ВІЯВЛЕНИЙ ТУБЕРКУЛЬОЗ ЛЕГЕНЬ НА СТАЦІОНАРНОМУ ЕТАПІ ЛІКУВАННЯ Дужий І.Д., Олещенко Г.П., Скопюк Л.В, Крамар О. В.	54
THE EFFECT OF EXPERIMENTAL ILEITIS IN RATS ON EXPRESSION OF THE TRANSCRIPTION FACTOR FOXP3 Zherebiatiev O.S.....	58
КОПІНГ-СТРАТЕГІЇ ПАЦІЄНТІВ З МАЯЧНИМИ ІДЕЯМИ ВПЛИВУ ШИЗОФРЕНІЧНОГО СПЕКТРУ РОЗЛАДІВ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД КОНТЕНТУ Загарійчук О. В.	60
ОКРЕМІ КЛІНІЧНО-АНАМНЕСТИЧНІ ПОКАЗНИКИ КОРОНАВІРУСНОЇ ІНФЕКЦІЇ У ДІТЕЙ Іванова Л.А., Романчук Л.І.	64
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ВІКУ ТА ВАРІАБЕЛЬНОСТІ АРТЕРІАЛЬНОГО ТИСКУ У ПАЦІЄНТІВ З АРТЕРІАЛЬНОЮ ГІПЕРТЕНЗІЄЮ Каніщева О.В., Більченко О.В.....	67
ХАРАКТЕРИСТИКА АДАПТАЦИОННЫХ ВОЗМОЖНОСТЕЙ И СОСУДИСТОЙ РЕАКТИВНОСТИ ПОДРОСТКОВ С ПРИЗНАКАМИ ДИСПЛАЗИИ СОЕДИНИТЕЛЬНОЙ ТКАНИ Кашина-Ярмак В. Л., Штрах Е. В., Кириллова Е. И., Голобородько А. А.	72
GENDER DIFFERENCES IN THE ACUTE PERIOD OF MYOCARDIAL INFARCTION WITH ST-SEGMENT ELEVATION IN PATIENTS AFTER PRIMARY CORONARY INTERVENTION Kyselov S. M., Savchenko Y.V.....	77

ЗМІНИ ХАРАКТЕРИСТИК СТАРЕЧОЇ АСТЕНІЇ У ХВОРИХ ПОХИЛОГО ВІКУ З МЕТАБОЛІЧНИМ СИНДРОМОМ ПІД ВПЛИВОМ РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ МІРОПРИЄМСТВ Коваль Н.П.....	81
CALCULATION OF THE TOTAL INDEX OF INTOXICATION IN ACUTE APPENDICITIS IN CHILDREN Korobko Y., Konoplitskiy V.....	86
ТЯЖКІСТЬ СОМАТИЧНИХ ПРОЯВІВ ДЕПРЕСИВНИХ РОЗЛАДІВ У ОСІБ РІЗНИХ СТАТЕЙ ЮНАЦЬКОГО ТА МОЛОДОГО ВІКУ Котенко А.О.....	89
OXIDATIVE STRESS AND MALE INFERTILITY: THE ACTIVITY OF THE ANTIOXIDANT PROTECTION ENZEMATIC SYSTEM Koshevoy V.I., Naumenko S.V.....	91
РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ БАТЬКІВ ДІТЕЙ, ХВОРИХ НА ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ, ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ НАУКОВОГО ПРОДУКТУ, СТВОРЕНОГО У ГАЛУЗІ ДИТЯЧОЇ ЕНДОКРИНОЛОГІЇ Кошман Т. В., Водолажський М. Л.	96
ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МЕТАБОЛІЧНИХ ПОРУШЕНЬ У РЕКОНВАЛЕСЦЕНТІВ ПІСЛЯ ПЕРЕНЕСЕНОЇ ГОСТРОЇ РЕСПІРАТОРНОЇ ХВОРОБИ COVID-19 Лемко І. С., Дичка Л. В., Гайсак М. О., Кудик В. Г., Ляхова О. Б.....	99
РІВЕНЬ ЕНДОТЕЛІНУ-1 У ХВОРИХ НА ХРОНІЧНЕ ОБСТРУКТИВНЕ ЗАХВОРЮВАННЯ ЛЕГЕНЬ ПОЗА ПЕРІОДОМ ЗАГОСТРЕННЯ Лемко О. І., Вантюх Н. В., Решетар Д. В., Кополовець Т. І.	104
ЗМІНИ ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ ЖИТТЯ У РЕКОНВАЛЕСЦЕНТІВ ПІСЛЯ COVID-19 ПІД ВПЛИВОМ ВІДНОВЛЮВАЛЬНОГО ЛІКУВАННЯ Лукашук С. В., Лемко О. І.....	109
ПЛАНІМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ РАНОВОГО ПРОЦЕСУ ШКІРИ У ЩУРІВ МОЛОДОГО ВІКУ ЗА УМОВ ХРОНІЧНОЇ ГІПЕРГЛІКЕМІЇ ТА ПРИ ЗАСТОСУВАННІ PRP – ТЕРАПІЇ Максимова О. С., Ткач Г. Ф.....	114
ОСОБЛИВОСТІ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПОРОДІЛЬ, ЯКІ ПЕРЕНЕСЛИ ПРЕЕКЛАМПСІЮ Маланчин І.М.....	117
СИМУЛЯЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ» Мартинюк В.М.....	121

ДІАГНОСТИКА ПОРУШЕНЬ МЕТАБОЛІЗМУ КІСТКОВОЇ ТКАНИНИ НА ПЕРВИННІЙ ЛАНЦІ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ	
Матюха Л. Ф., Заверуха Н. В.	124
ТОПІЧНИЙ ТАКРОЛІМУС У ЛІКУВАННІ ХВОРИХ НА ЕКЗЕМУ РУК	
Мескаль А. М.	128
СТАН ПЛАНТОГРАФІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ У СТУДЕНТІВ З ПЛОСКОСТОПІСТЮ, ПОРУШЕННЯМИ ПОСТАВИ У САГІТАЛЬНІЙ ПЛОЩИНІ, ОЖИРІННЯМ ЇХ КОРЕКЦІЯ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ	
Наконечна С.П.	130
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ COVID-19 У ДІТЕЙ	
Ніколаєвська Є. О., Гриневич І.В.	135
BALLOON DERMATENSION IS AN IMPORTANT COMPONENT IN THE TREATMENT OF GIANT PIGMENTED NEVI	
Pasichnyk O., Konoplitskyi V.	139
RESULTS OF ANALYSIS OF DIAGNOSTIC CASTS IN THE ARTICULATOR AND THEIR SIGNIFICANCE WHEN PLANNING PROSTHODONTIC TREATMENT IN CASE OF COMPLETELY ABSENT DENTITION IN THE LOWER JAW	
Pelekhan B.L., Rozhko. M.M.	142
ОСОБЛИВОСТІ ОБРАЗУ ЖИТТЯ ДІТЕЙ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ЇХ САМООЦІНКИ РУХОВОГО РЕЖИМУ	
Пересипкіна Т.В., Меркулова Т.В.	147
ДОСЛІДЖЕННЯ КОМОРБІДНОСТІ ЗАЛІЗОДЕФІЦИТНИХ СТАНІВ ТА АТОПІЇ У ПІДЛІТКІВ	
Періг Ю.С., Маюха Л.Ф.	150
ДОСЛІДЖЕННЯ ВМІСТУ МАКРО- ТА МІКРОЕЛЕМЕНТІВ У СТЕГНОВІЙ КІСТЦІ ЩУРІВ В ДИНАМІЦІ РОЗВИТКУ СИНДРОМУ ТРИВАЛОГО СТИСНЕННЯ	
Пилипчук Т.П., Криницька І.Я.	152
ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ ЗАХВОРЮВАНOSTІ НА ХРОНІЧНИЙ ГЕПАТИТ В НА ТЕРИТОРІЇ ЗАПОРІЗЬКОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ	
Поліщук Н.М., Матильонок Т.Ю., Букіна Ю.В., Колерова М.Є.	155
APPLICATION OF ALGINATES IN PATIENTS WITH GASTROESOPHAGEAL REFLUX DISEASE WITH ACCOMPANYING HYPOTHYROIDISM	
Reva T.V., Reva V.B., Trefanenko I.V., Shuper V.O., Shumko H.I.	160

ВПЛИВ ПОРУШЕНЬ ПОКАЗНИКІВ МІНЕРАЛЬНОГО ГОМЕОСТАЗУ НА СТАН ОРГАНІВ ТА ТАКАНИН ПОРОЖНИНИ РОТА ПРИ СУБКЛІНІЧНОМУ ГІПОТИРЕОЗІ	
Ревич В.О.	163
ПРОФІЛАКТИКА ОСНОВНИХ ЧИННИКІВ РИЗИКУ НЕІНФЕКЦІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ: САМООЦІНКА АКТИВНОСТІ ЛІКАРІВ	
Рингач Н.О., Власик Л.Й.	167
BIOCHEMICAL STUDIES OF GINGIVAL LIQUID OF PATIENTS WITH PERFORATION OF HARD TOOTH TISSUES	
Ryabokon Eug. N., Dolya E.I., Volkova O.S.	169
ПАТОМОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЛАЦЕНТИ З COVID-19 В АНАМНЕЗІ У РІЗНІ ТЕРМІНИ ВАГІТНОСТІ	
Савчук Т.В., Лещенко І.В.	174
ДОСЛІДЖЕННЯ ЛОКАЛЬНИХ РЕАКЦІЙ ТКАНИН НАВКОЛО ІМПЛАНТІВ МЕТОДОМ СПЕКТРОМЕТРІЇ ПІСЛЯ ОПЕРАЦІЙ ПРИ ПОШКОДЖЕННЯХ ПРОКСИМАЛЬНОГО ВІДДІЛУ СТЕГНА У ЛІТНІХ ПАЦІЄНТІВ З БОЛЬОВИМ СИНДРОМОМ	
Самойленко О.О.	179
ХІРУРГІЧНА КОРЕКЦІЯ ВРОДЖЕНОЇ КІЛЕПОДІБНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ ГРУДНОЇ КІЛТКИ У ДІТЕЙ МАЛОІНВАЗИВНИМ НЕРЕЗЕКЦІЙНИМ СПОСОБОМ	
Сасюк А. І., Коноплицький В. С.	182
КЛІНІКО – ЛАБОРАТОРНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ЗАХВОРЮВАННЯ ПАРОДОНТА У ДІТЕЙ З АТОПІЧНИМ ДЕРМАТИТОМ	
Славінська В. В.	186
АКТУАЛЬНІСТЬ МІКРОБІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ МАЛОДОСЛІДЖЕНИХ ВИДІВ РОДУ <i>THYMUS L</i>	
Стещенко Я.М.	188
USE OF CASE METHODS IN THE FORMATION OF CLINICAL THINKING OF STUDENTS OF THE GRADUATE COURSE OF THE MEDICAL FACULTY	
Tarnavska Svitlana	190
АНГІОМІОФІБРОБЛАСТОМА ВУЛЬВИ (ВИПАДОК З ПРАКТИКИ)	
Тітова Ю.П., Міщенко І.М.	193
МОРФОМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ СУГЛОВОВОГО ХРЯЩА КОЛІННОГО СУГЛОБА ЗА УМОВ ТРАВМИ ВЕЛИКОГОМІЛКОВОЇ КІСТКИ	
Ткаченко А. С., Ткач Г. Ф.	197

ІНТЕРЛЕЙКІНОВИЙ ПРОФІЛЬ У ХВОРИХ НА ХРОНІЧНЕ ОБСТРУКТИВНЕ ЗАХВОРЮВАННЯ ЛЕГЕНЬ У ПОЄДНАННІ ІЗ СУПУТНИМИ ГАСТРОПАТІЯМИ	
Товт-Коршинська М.І., Лях О.І., Дербак М.А.	199
LEARNER-CENTERED EDUCATION WITH ONLINE PLATFORMS EDMODO AND MOODLE	
Trefanenکو I.V., Soloviova O.V., Shumko H.I., Reva T.V., Shyper V.O.	204
ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ПРОБІОТИКІВ ПРИ ЛІКУВАННІ ХРОНІЧНОГО ГЕНЕРАЛІЗОВАНОГО КАТАРАЛЬНОГО ГІНГІВІТУ У ДІТЕЙ	
Трубка І.О., Савичук Н.О.	208
РОЛЬ АМІНОКИСЛОТ ПРИ ТЕРАПІЇ ФЕНІЛКЕТОНУРІЇ	
Тутук В.В., Рубан О.А., Ковалевська І.В.	213
ОПТИМИЗАЦІЯ БІОМЕХАНИКИ ПЕРЕМЕЩЕННЯ ЗУБОВ У ПАЦІЕНТОВ С РАЗЛИЧНЫМИ ПОСТЭКСТРАКЦИОННЫМИ ДЕФОРМАЦІЯМИ ЗУБНЫХ РЯДОВ	
Удод А. А., Драмарецкая С. И.	218
РОЛЬ ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ	
Удод А. О., Драмарецька С. І., Трубка І. О.	223
КЛІНІЧНА ОЦІНКА ПРЯМИХ ФОТОКОМПОЗИЦІЙНИХ ВІДНОВЛЕНЬ ЗУБІВ	
Удод О. А., Кібішаурі М. В.	227
ОСОБЛИВОСТІ ПРЯМОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЗУБІВ З ВЕЛИКИМИ ДЕФЕКТАМИ	
Удод О. А., Роман О. Б.	230
ДИФУЗНІ УРАЖЕННЯ ПЕЧІНКИ У СТРУКТУРІ СУПУТНІХ ПАТОЛОГІЙ ХРОНІЧНОГО ОБСТРУКТИВНОГО ЗАХВОРЮВАННЯ ЛЕГЕНЬ	
Храмцова І.О., Дербак М.А.	233
СТУПЕНЬ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ ТА ТРИВАЛІСТЬ ІНТЕРВАЛУ QT У ПАЦІЕНТІВ З АРТЕРІАЛЬНОЮ ГІПЕРТЕНЗІЄЮ	
Целік Н. Є.	238
ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАХОДІВ НЕСПЕЦИФІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ПСИХОСОМАТИЧНИХ ПОРУШЕНЬ У СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ КРИЗОВИХ ПРОЦЕСІВ	
Чебан В. І., Чебан Л.Г.	244

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РІЗНИХ МЕТОДІВ ОЦІНКИ ОКЛЮЗІЙНИХ КОНТАКТІВ У ПАЦІЄНТІВ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМИ ТКАНИН ПАРОДОНТА	
Червонна Н.В., Неспрядько В.П., Костюк Т.М.....	250
ЦИТОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АДЕНОМ ГІПОФІЗА	
Черненко О.Г.....	253
ASSESSMENT OF THE HEALTH STATUS OF PREMENOPAUSAL WOMEN WITH AUTOIMMUNE HYPOTHYROIDISM	
Chukur Oksana.....	256
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ З АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ В ФОРМАТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	
Шаповалова О.О., Скрыбіна О.Н.	260
ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ВИПУСКНИХ КУРСІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЯК КРИТЕРІЙ ЕФЕКТИВНОСТІ ДОДИПЛОМНОЇ ПІДГОТОВКИ	
Шахова О.О.....	262
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ МЕДИКІВ ВИШІВ	
Шахова О.О., Пьонтик М.В.	265
FREE RADICAL OXIDATION OF LIPIDS AND THE STATE OF ANTIRADICAL SYSTEMS IN YOUNG PERSONS WITH ASTHMA IN DYNAMICS OF TREATMENT	
Shumko H. I., Trefanenko I.V., Shuper V.O., Reva T.V.....	268
THE DIAGNOSTIC POSSIBILITIES OF MQ GERD-Q IN SUBJECTS WITH EXTRA-ESOPHAGEAL SYMPTOMS OF GASTROESOPHAGEAL REFLUX DISEASE	
Shuper V.O., Shuper S.V., Rykova Yu.O., Trefanenko I.V., Shumko H.I., Reva T.V.....	271

.....

ЗМІНИ ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ ЖИТТЯ У РЕКОНВАЛЕСЦЕНТІВ ПІСЛЯ COVID-19 ПІД ВПЛИВОМ ВІДНОВЛЮВАЛЬНОГО ЛІКУВАННЯ

Лукащук С. В.

к. м. н., науковий співробітник

*ДУ «Науково-практичний медичний центр «Реабілітація» МОЗ України»,
м. Ужгород, Україна*

Лемко О. І.

д. м. н., проф., головний науковий співробітник

*ДУ «Науково-практичний медичний центр «Реабілітація» МОЗ України»,
м. Ужгород, Україна*

Якість життя (ЯЖ) — це поняття, що охоплює багато сторін життя людини, одним з основних його аспектів є стан здоров'я. Здоров'я, як це визначено ВООЗ, є станом повного фізичного, психічного та соціального благополуччя, а не лише відсутністю хвороби або недуги. Останніми роками вивченню ЯЖ, що пов'язана зі здоров'я, надається велика увага, адже лікар має не тільки лікувати хворобу, але й допомогти пацієнту відновити звичну функціональну активність та здатність до психосоціальної адаптації. Оцінка ЯЖ ґрунтується на суб'єктивному оцінюванні благополуччя індивіда, але важливо враховувати фізичні та психологічні аспекти, а також демографічні чинники і вплив навколишнього середовища.

Важливими критеріями вибору опитувальника, що визначає ЯЖ, є простота заповнення, чіткі та зрозумілі запитання в мінімальній кількості, які не втомлюють та не розсіюють увагу пацієнта, який і так стурбований наявною або перенесеною патологією. Таким критеріям відповідає опитувальник EQ-5D-5L, який розроблений міжнародною асоціацією дослідників EuroQol Group і являє собою стандартизований метод з високою валідністю, надійністю та чутливістю. Він включає 5

показників для оцінки стану здоров'я, що відображають мобільність (рухливість), здатність до самообслуговування, активність у повсякденному житті, наявність болю і/або дискомфорту та тривоги і/або депресії. Кожен з них має 5 рівнів (варіантів відповіді). Крім того, EQ-5D-5L містить візуальну аналогову шкалу, яка визначає єдиний кількісний показник стану здоров'я від 0 (найгірший стан здоров'я) до 100 (найкращий стан здоров'я, який можна собі уявити) [4, с. 1727-1736]. Анкета має широке застосування для оцінки стану здоров'я, ефективності лікування та реабілітації різних захворювань в багатьох країнах світу [1, с. 351-355; 5, с. 7840; 6, с. 144; 8, с. 23-30; 10, с. 315-322].

Даний опитувальник став простим та надійним інструментом і для оцінки ЯЖ в умовах пандемії COVID-19. Через раптовий характер спалаху та патогенність вірусу, пандемія неминуче спричиняє у людей тривогу, депресію та інші стресові реакції. Однак, пацієнти, що перенесли коронавірус більш схильні до депресій, порівняно з іншим населенням, що негативно відображається на ЯЖ [9, с. 965]. Науковці з Ірану показали, що середній бал EQ-5D-5L у пацієнтів з COVID-19, навіть після стаціонарного лікування, не відповідає значенням здорових. Наявність діабету, серцевої недостатності та потреба госпіталізації до відділень інтенсивної терапії негативно відображаються на показниках якості життя після лікування COVID-19. Натомість у чоловіків, осіб молодшого віку та пацієнтів, які працювали на багатолюдних робочих місцях значення були значно кращі [7, с. 296-302].

Дані літератури свідчать, що COVID-19 супроводжується переважним ураженням дихальної системи з розвитком кисневої недостатності, коагулопатій, ендотеліальних порушень, фібринозних змін тощо [3, с. 19; 7, с. 296-302; 11, с. 1239-1242]. Враховуючи ряд побічних ефектів самої нозології, а можливо і лікування, які зберігаються у пацієнтів і після виписки з стаціонару та негативного ПЛР – тесту на COVID-19, такі пацієнти потребують відновлювальної терапії з включенням немедикаментозних засобів.

В ДУ «Науково-практичний медичний центр «Реабілітація» МОЗ України» був розроблений комплекс відновлювального лікування, який спрямований на головні ланки патогенезу захворювання. Використовували аерозольні середовища кам'яної солі з певними параметрами концентрації та дисперсності у вигляді групових інгаляцій (галоаерозольтерапію) №18-21. Галоаерозольтерапія за рахунок гіперосмолярної стимуляції, покращення дренажної функції та бактерицидного впливу веде до зниження активності запалення в бронхах, по-

кращення процесів вентиляції та газообміну і опосередковано сприяє гальмуванню системного запального процесу [2, с. 34-41]. Призначали кисневу терапію у вигляді синглентно-кисневої терапії (інгаляції, вживання пінки і активованої води) №12, електрофорез на грудну клітку з гепарином (№ 8), далі лідазою (№ 7) та комплекс загальнозміцнюючої лікувальної фізкультури. Курс лікування складав 21-24 дні [2, с. 34-41].

Ефективність комплексу оцінювалася як на основі клініко-лабораторних і функціональних змін, так і шляхом аналізу якості життя за показниками опитувальника EQ-5D-5L. Було обстежено 36 пацієнтів, що перенесли COVID-19, з них – 19 з легким перебігом хвороби та 17 – із середньо-важким перебігом. Середній вік обстежених складав $48,97 \pm 2,02$ років.

З метою статистичної оцінки відповідей, їх умовно виражали в балах від 1 (мінімальна вираженість або відсутність симптому) до 5 балів (максимальна вираженість симптому). Результати аналізу наведені в таблиці.

Таблиця.

Зміни показників опитувальника EQ-5D-5L у реконвалесцентів після COVID-19 під впливом відновлювального лікування

Показник	До лікування	Після лікування	Коефіцієнт достовірності, р
Рухливість	$1,78 \pm 0,15$	$1,14 \pm 0,07$	$<0,001$
Догляд за собою	$1,11 \pm 0,07$	$1,06 \pm 0,06$	
Звичайна повсякденна діяльність	$1,78 \pm 0,11$	$1,17 \pm 0,07$	$<0,001$
Біль/Дискомфорт	$1,56 \pm 0,11$	$1,14 \pm 0,07$	$<0,01$
Тривога/Депресія	$1,50 \pm 0,12$	$1,17 \pm 0,07$	$<0,05$
Самооцінка стану здоров'я на день анкетування	$77,9 \pm 1,60$	$89,8 \pm 1,72$	$<0,001$

Виявлено, що після комплексу відновлювального лікування показник рухливості достовірно зменшився ($p < 0,001$) та склав $1,14 \pm 0,07$ балів, тобто пацієнти відчували себе більш мобільними, зменшився дисбаланс між потребами та фізичними можливостями суб'єкта.

Більшість обстежених після гострого періоду COVID-19 не відмічали значимого обмеження здатності до догляду за собою і в кінці курсу відновлювального лікування цей показник суттєво не змінювався. Це пов'язане з тим, що у більшості пацієнтів COVID-19 мав легкий перебіг, що не потребувало інтенсивної терапії.

Виявлено, також, статистично значиме покращення виконання повсякденної діяльності (табл.). Більшість пацієнтів відзначили, що після комплексної терапії можуть без труднощів займатися своєю звичайною повсякденною діяльністю. На нашу думку, це один з найважливіших показників, адже можливість працювати, навчатися, брати участь у справах сім'ї та визначати своє дозвілля позитивно впливає на якість життя.

Важливими критеріями ефективності лікування є достовірне зменшення або зникнення відчуття дискомфорту і/або болю та тривоги і/або депресії, які в кінці комплексу відновлювального лікування достовірно зменшувались ($p < 0,01$ та $p < 0,05$ відповідно).

Після проведеної терапії пацієнти оцінювали стан свого здоров'я значно краще. Середній бал зріс до $89,8 \pm 1,72$ проти $77,9 \pm 1,60$ до лікування ($p < 0,001$).

Тобто, комплекс відновлювального лікування на основі галоаерозольтерапії збільшує фізичну активність пацієнта, зменшує відчуття дискомфорту та тривоги пов'язаних з станом здоров'я, а також суттєво покращує загальне самопочуття хворого. Даний комплекс можна рекомендувати при виборі тактики відновлювального лікування пацієнтів після COVID-19 для прискорення функціонального відновлення та покращення якості життя в цілому.

Література:

1. Акулова А. И., Гайдукова И. З., Ребров А. П. Валидация версии 5L опросника EQ-5D в России. Научно-практическая ревматология. 2018. № 56 (3). С. 351-355.
2. Лемко О. І., Лемко І. С. Спелеотерапія, галотерапія, галоаерозольтерапія: дефініції, механізми впливу, перспективи використання, частина II. Астма та алергія. 2018. № 3. С. 34-41. DOI: 10.31655/2307-3373-2018-3-34-41
3. comprehensive review of COVID-19 characteristics / H. Esakandari, et al. Biological procedures online. 2020. Vol. 22. P. 19. DOI: 10.1186/s12575-020-00128-2

4. Development and preliminary testing of the new five-level version of EQ-5D (EQ-5D-5L) / M. Herdman et al. *Qual Life Res.* 2011. Vol. 20, № 10. P. 1727–1736. DOI: 10.1007/s11136-011-9903-x
5. Does the choice of tariff matter?: A comparison of EQ-5D-5L utility scores using Chinese, UK, and Japanese tariffs on patients with psoriasis vulgaris in Central South China / Y. Zhao, et al. *Medicine.* 2017. Vol. 96, № 34. e7840. DOI: 10.1097/MD.00000000000007840
6. Exploring the relation between the EQ-5D-5L pain/discomfort and pain and itching in a sample of burn patients / I. Spronk, et al. *Health and quality of life outcomes.* 2020. Vol. 18, № 1. P. 144. DOI: 10.1186/s12955-020-01394-0
7. Health-Related Quality of Life and its Associated Factors in COVID-19 Patients / M. Arab-Zozani, et al. *Osong Public Health Res Perspect.* 2020. Vol. 11, № 5. P. 296-302. DOI: 10.24171/j.phrp.2020.11. 5.05
8. Overview, Update, and Lessons Learned From the International EQ-5D-5L Valuation Work: Version 2 of the EQ-5D-5L Valuation Protocol / E. Stolk, et al. *Value in health.* 2019. Vol. 22, № 1. P. 23-30. DOI: 10.1016/j.jval.2018.05.010
9. People with Suspected COVID-19 Symptoms Were More Likely Depressed and Had Lower Health- Related Quality of Life: The Potential Benefit of Health Literacy / H. C. Nguyen, et al. *J Clin Med.* 2020. Vol. 9, № 4. P. 965. DOI: 10.3390/jcm9040965
10. Quality of life using the EQ-5D-5L and the features of its dynamics among the orthopedic profile patients in outpatient program of physical therapy / S. M. Fedorenko, et al. *Запорізький медичний журнал.* 2020. Т. 22, № 3 (120). С. 315-322. DOI: 10.14739/2310-1210.2020.3.204898
11. Wu Z., McGoogan J. M. Characteristics of and Important Lessons From the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Outbreak in China: Summary of a Report of 72 314 Cases From the Chinese Center for Disease Control and Prevention. *JAMA.* 2020. Vol. 323, № 13. P. 1239-1242. DOI:10.1001/jama.2020.2648